

FROM THE SPHERE OF SCIENCE

Nad úmrtím prof. Zdeňka Sokola

Dne 8. 2. 2002 zemřel po dlouhé těžké nemoci ve věku nedožitých 73 let prof. Ing. Zdeněk Sokol, CSc., pracovník Výzkumného ústavu zemědělské ekonomiky v Praze. Patřil ke špičkovým pedagogickým pracovníkům a předním zemědělským ekonomům ČR.

Zdeněk Sokol se narodil 17. 3. 1929 v Zašově u Vsetína v rodině venkovského kantora. Jeho otec byl učitelem v řadě míst na Valašsku a Slovácku, byl jedním z nadšených představitelů této náročné profese, který viděl smysl svého života ve výchově nejmladší generace. Zde zřejmě spočívají kořeny vztahu Zdeňka Sokola k učitelství povolání. Patřil k neobyčejně schopným a studenty velmi oblíbeným a oceňovaným profesorům tehdejší Vysoké školy zemědělské. Sám měl pedagogickou práci velmi rád, dovedl studenty zaujmout, a to i v oboru, který byl tehdy silně zpolitizován. Jeho přednášky v rámci předmětu „Politická ekonomie“ byly studenty vysoce navštěvované, protože je koncipoval nedogmaticky a v širších souvislostech obecné národohospodářské teorie. Vysokoškolská skripta „Úvod do studia národního hospodářství“ (1968) patřila k vyhledávaným učebnicím na VŠZ zejména proto, že pan profesor uměl prezentovat i nejsložitější problémy nejen srozumitelně, ale i tak, aby přednesená látka studenty zaujala.

Zdeněk Sokol vystudoval gymnázium ve Zlíně a dále pokračoval ve studiích na tehdejší Vysoké škole hospodářských věd v Praze. Po absolvování vysoké školy byl ve 2. polovině 50. let přijat na katedru politické ekonomie Vysoké školy zemědělské v Praze v Dejvicích. Zde působil i poté, když se škola přestěhovala do Prahy 6-Suchbátka. Na provozně-ekonomické fakultě VŠZ přednášel do roku 1970. V tomto roce musel práci vysokoškolského profesora v důsledku normalizačního procesu spolu s desítkami kolegů potrestaných za účast v obrodním procesu 60. let opustit. Ke škodě mladé generace byl tehdy jeho odborný růst v nejproduktivnější fázi jeho života na více než deset let násilně přerušeno, přestože patřil ke všeobecně uznávaným odborníkům.

Po vynuceném odchodu z VŠZ pracoval Zdeněk Sokol řadu let ve funkci koordinátora kooperačního sdružení

pro společnou rostlinnou výrobu v Jednotných zemědělských družstvech se sídly v Lukavci a Písečné ve východních Čechách. Až koncem 70. let mu bylo umožněno se opět lépe profesně uplatnit a v roce 1979 byl přijat do Ústavu racionalizace řízení a práce v Praze. Tento ústav byl v roce 1990 transformován na Český institut agrární ekonomiky, kde působil jako přední vědecký pracovník.

V roce 1990 byl Zdeněk Sokol rehabilitován a jmenován vysokoškolským profesorem.

Přestože měl nejlepší předpoklady pro vysoce teoretickou vědeckovýzkumnou činnost a zpracoval celou řadu příkladných výzkumných prací, byl především vynikajícím pedagogem. Nikdy nebyl zaměřen jen úzce profesně, ale byl člověkem vpravdě renesančních zájmů, zajímajícím se živě o poezii, divadlo, literaturu, ale i historii a kulturu v širokém pojetí.

V roce 1993 byl Český institut agrární ekonomie sloučen s bývalým Výzkumným ústavem ekonomiky zemědělství a výživy a vznikl Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, ve kterém prof. Zdeněk Sokol působil až do své smrti.

V polistopadovém období se výrazně podílel na přípravě strategie radikální ekonomické reformy v agrárně potravinářském komplexu, intenzivně se věnoval analýze hospodaření v podnikové sféře v zemědělství, výrazně participoval na metodické přípravě „Zprávy o stavu zemědělství ČR“. Aktivně se zapojil do prací souvisejících s posuzováním dopadu vstupu ČR do EU na české zemědělství. Poslední odborná stať prof. Ing. Zdeňka Sokola vyšla koncem roku 2001 ve vědeckém časopise *Ekonomika polnohospodářstva* pod názvem „Hlavní tendence vývoje zemědělství a zemědělské politiky ČR v roce 2000“.

Pan profesor Sokol pracoval pro VÚZE i v době, kdy mu nemoc již nedovolovala do ústavu docházet, prakticky do posledních dnů svého žití. Patřil k lidem, jimž je práce celoživotním posláním, vždy mu přinášelo radost podílet se na řešení odborných problémů a šířit vědění zejména mezi mladou generací. Byl nejen uznávaným a respektovaným ekonomem, ale i výraznou a oblíbenou osobností, na kterou nelze zapomenout.

Doc. Ing. Tomáš Doucha, CSc., ředitel VÚZE Praha